

13.11.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntöne 19.10.2018 (STM/4261/2018)

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi tartuntatautilain 3 ja 48 §:n muuttamisesta

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tartuntalain 3 ja 48 §:n muuttamisesta. Voimassa olevalla tartuntalailla ja sen pykälillä 3 ja 48 on pyritty suojaamaan ensisijaisesti potilaita ja asiakkaita sellaisissa tilanteissa, joissa lääketieteellisesti arvioituna tartuntataudit voivat aiheuttaa heille vakavia seuraamuksia. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan suojaamisen on katsottu olevan myös tutkitusti perusteltua ja tarpeellista.

Useiden kymmenien JHL:oon tulleiden sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden yhteydenottojen perusteella kyseiset lain kohdat ovat tuottaneet työelämässä hyvin paljon ongelmia influenssarokotuksiin liittyvissä tapauksissa. Erityisesti ongelmatilanteita on ilmennyt työtilojen lääketieteellisen arvion, rokotetietojen keräämisen ja säilyttämisen/tallentamisen sekä työsuhteiden jatkuvuuden osalla tilanteissa, joissa työntekijät ovat kieltäytyneet ottamasta influenssarokotetta.

Tartuntalain 3 ja 48 §:n muuttamiseen liittyvät huomiot

JHL puoltaa tartuntalain ehdotusta 3 §:n 10 kohdan kumoamiseksi ja lain kohdan 48 §:n muuttamiseksi. Lakiesityksen ehdotusta uudistetuksi 48 § JHL pitää hyvänä ja selkeämpänä verrattuna voimassa olevaan lain 48 §:n sisältöön. Kuitenkin 48 §:n 1 momentin sisältöä voitaisiin selkeyttää vielä seuraavasti:

"Työskentelyyn sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville sairauksille alttiita asiakkaita tai potilaita, on ensisijaisesti käytettävä henkilöä, joka on oman ilmoituksensa mukaan sairas-

13.11.2018

tanut tuhkarokon ja vesirokon tai saanut rokotukset niitä vastaan. Lisäksi työskentelyyn influenssakauden aikana sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville sairauksille alttiita asiakkaita tai potilaita, edellytetään käytettäväksi ensisijaisesti henkilöä, joka on saanut influenssarokotuksen. Imeväisikäisiä hoitavalta edellytetään rokotusta myös hinkuyskää vastaan.”

JHL pitää hyvänä pykälän 2 ja 3 momenttien sisältöjen korjaus-ehdotuksia opiskeluterveydenhuollon täsmennykseksi. Lisäksi pykälän 4 momentin maininta rokotetietojen käsittelystä ja työntekijän soveltuvuuden osoittamisesta sekä tietosuojakäytänteiden huolellisuudesta ovat hyvät.

Lopuksi

Jos työelämän vaatimukset edellyttävät lääketieteellisin perustein arvioituna joissain sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikössä rokotussuojaa työntekijältä, tulee se pystyä täydentämään työaikana ja työnantajan kustantamana. Rokotuksen ottaminen pitää tällöin perustua henkilön vapaaehtoisuuteen eikä se voi johtaa työsuhteen ehtojen muuttamiseen.

Työnantajalla on jo nykyisellään veloitteena työturvallisuuslain (738/2002) mukaisesti riskien arvioinnin tekeminen, jossa tunnistetaan työpaikan vaarat ja haitat kuormitustekijöineen. Riskien arvioinnin tulokset tulee aina saattaa työterveyshuollon toimijoiden tiedoksi ja käyttöön sekä kirjata työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan esimerkiksi työnantajan työpaikoilla työntekijöiltä edellytettävät rokotukset. Tällöin työpaikan työterveyshuollon ammattihenkilöt suorittavat lääketieteellisen arvion niistä tiloista, joissa rokotussuojaa edellytetään työntekijöiltä. Tarvittaessa työterveyshuollon ammattihenkilöillä on mahdollisuus käyttää konsultatiivisesti erikoislääkärinä tai muita asiantuntijoita arvion laatimiseksi, jos työterveyshuollon oma osaaminen ei ole riittävää.

JHL katsoo myös, että on erittäin tärkeää informoida tartuntalain muutosten voimaantulon yhteydessä niin julkinen kuin yksityinen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon sektori tasapuolisesti. Tartuntalain voimaan tulon yhteydessä (1.3.2018) näkyi julkisen ja yksityisen sektorin tietoisuuserot lain sisällöstä ja sen tulkitsemisesta. Näkemyksemme mukaan edellä kuvatut seikat olivat myös myötävaikuttamassa ongelmien ilmaantumiseen. Lisäksi JHL näkee erittäin tärkeänä, että AVIn työsuojelun vastuualueet kohdentavat

13.11.2018

myös jatkossa valvontaa tämän asiakokonaisuuden yhteyteen toimivan ja yhdenvertaisen työelämän aikaansaamiseksi.

Helsingissä 13.11.2018

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine

puheenjohtaja

Håkan Ekström

toimialajohtaja

Lisätiedot:

Työympäristötoimitsija Anne Ranta, anne.ranta@jhl.fi, p. 040 701 8223